

CONSECINȚE LINGVISTICE ALE MIȘCĂRILOR
DE POPULAȚIE ROMÂNEASCĂ DIN TRANSILVANIA
ÎN MOLDOVA ȘI BUCOVINA

DE

ION-HORIA BIRLEANU

Cercetările de demografie istorică întreprinse în țara noastră au stabilit că, după întemeierea statelor feudale românești, prin acțiunea de sporire a populației, generată de nevoia sporirii numărului locuitorilor productivi, îndeosebi al țărănilor¹, în Moldova și Bucovina au venit și s-au stabilit un mare număr de români din Transilvania. Au fost studiate cauzele care au provocat migrarea, situația lor economico-socială, s-au stabilit etapele cu cele mai intense mișcări de populație, locurile de unde provin și unde s-au așezat acești oameni.

Paralel, cercetările de dialectologie au constatat existența unor trăsături specifice graiurilor transilvănene în arii care cuprind zone mai mult sau mai puțin compacte din Tara Românească și Moldova².

Lucrarea lui Stefan Metes, *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII—XX (Cercetări de demografie istorică)*, București, 1971, și studiile privind colonizarea rurală în Principatele Române, ne dă posibilitatea ca, sintetizând informațiile istorice, să fixăm pe hartă localitățile din Moldova și Bucovina, atestate în documente, în care s-au așezat românii transilvăneni și să urmărim în ce măsură se pot stabili paraleisme între datele istorice și unele fapte lingvistice oferite de *Atlasul lingvistic român*.

Mișcări de populație pe teritoriul în discuție s-au produs probabil și înainte de întemeierea statului feudal independent Moldova, fără a avea un caracter organizat, dar, datorită vechimii lor, nu au fost înregistrate în documente. Pornind de la unele datini locale, Stefan Metes este de părere că, pînă în secolele al XII-lea și al XIII-lea, părțile de nord ale Moldovei „au format în timpurile foarte vechi cu Maramureșul o provincie deosebită cu un voievod în frunte”³. Acest

¹ Matei D. Vlad, *Mișcări demografice în cadrul colonizării rurale din Tara Românească și Moldova (sec. XV—XVI)*, „Analele Universității București. Istorie”, XIX, 1970, nr. 2, p. 36.

² Observind prezența dentalelor africatizate în graiurile din nord-vestul Moldovei și Bucovina, G. Weigand, în *Linguistischer Atlas des dacoromanischen Sprachgebietes*, Leipzig, 1909, p. 17, o explică doar printr-un val masiv de emigranți bănațeni; G. Ivănescu, în *Problemele capitale ale vechii române literare*, BIFR, XI—XII (1944—1945), p. 1—412, explică muierea dentalelor, africatizarea lor și a palatalelor *k'*, *g'* prin influențe ale graiurilor de peste munți de după secolele al XV-lea și al XVI-lea; D. Macrea, în articolul *Palatalizarea labialelor în limba română*, DR IX, 1938, p. 92—160, arată că fonetismele *p̪-č*; *b̪-g̪* sunt aduse în Bucovina și nordul Moldovei, în secolul al XVIII-lea, din nord-estul Transilvaniei.

³ Stefan Metes, *Istoria neamului românesc*, I, Sibiu, 1922, p. 166, și op. cit., p. 99.

fapt a putut determina deci, încă înainte de această perioadă, o continuă mișcare a populației, probabil chiar în ambele sensuri.

În legătură cu așezarea, din cele mai vechi timpuri, a unor populații transilvăneze în Moldova, cronicarul Grigore Ureche scria: „Cind păstorii din muntii ungurești, pogorînd după vinat, au nemerit la apa Moldovei, văzind locuri desfătate, cu cîmpii deschiși, cu ape curătoare, cu păduri dese, și îndrăgind locul au tras pre ai săi de la Maramureș, și pre alții au îndemnat de au descălecătat, întîiu supt munte, mai apoi adăogindu-se și crescînd înainte, nu numai apa Moldovei, ci nici Siretul nu i-au hotărît, ce s-au întins pînă la Nistru și pînă la Mare”⁴.

După istorici, procesul aportului demografic pentru Moldova ca și pentru Tara Românească, cunoaște următoarele etape:

1. Începutul secolului al XV-lea, dar și înainte, cum arătam mai sus, pînă la sfîrșitul secolului al XVI-lea, odată cu „legarea de glie” a țăranilor;

2. Secolul al XVII-lea, pînă la reforma fiscală a lui Antioh Cantemir (1700);

3. Secolul al XVIII-lea și prima jumătate a secolului al XIX-lea⁵.

Mișcările populației românești din Transilvania, începute din secolul al XIII-lea, cunosc o perioadă de maximă intensitate în a doua jumătate a secolului al XIX-lea și la începutul secolului al XX-lea⁶.

Principala cauză a „acestor fluctuații demografice românești” n-a fost nomadismul și nici măcar o înclinație spre viață nomadă, ci opresiunea economică, socială și politică⁷ exercitată atât de forțe interne, cât și externe. La acestea se mai adaugă și faptul că, în Moldova, populația era „micsorată” și de multe războiuri cu dușmanii externi, de ciumă și de alte multe nenorociri⁸ ce se abăteau peste țară. Ca urmare, autoritățile statului feudal Moldova atrăgeau prin diferite metode un număr cât mai mare de forțe de muncă pentru agricultură, având în vedere întinsele suprafețe de pămînt rămase necultivate. Această tendință internă corespundează mișcării demografice dinspre Transilvania, cu atât mai mult cu cât transilvănenii erau preferați emigrantilor străini datorită atât strinselor relații ce au existat de-a lungul secolelor între cele două provincii⁹, cât și elementului etnic românesc comun. Acești români din Transilvania erau numiți *ungureni* și erau agricultori, locuitori ai satelor supuse pînă la sfîrșitul secolului al XVII-lea stăpînirii ungurești, iar apoi dominației austriece¹⁰.

Tăranii transilvăneni veniți pe teritoriul Moldovei și Bucovinei erau stabiliți de domnitorii sau chiar de proprietarii de pămînturi (boieri ori administrația mănăstirilor) în sate independente cu un regim juridic de „slobozie”. Acest regim a avut drept scop principal, încă de la început, să atragă și să lege căt mai mult pe coloniști de așezarea respectivă și să contribuie la consolidarea ei din punct de vedere demografic¹¹. Astfel de sate erau înființate uneori special, alteleori erau localități din care populația fugise din cauza exploatarii la care era supusă. Amindouă aceste aspecte au favorizat conservarea elementelor specifice în timp: particularități de grai, port, obiceiuri, tradiții.

Paralel cu această situație, în funcție de interesele domnitorului (ale boierilor ori ale mănăstirilor), tăranii ardeleni erau așezati și în anumite părți ale satelor deja populate. În aceste cazuri, preponderența elementelor etnice, prin nu-

⁴ Grigore Ureche, *Letopisul Țării Moldovei pînă la Aron Vodă (1359–1595)*, Craiova, 1939, p. 9.

⁵ Această periodizare aparține lui Matei D. Vlad, *Colonizarea rurală în Tara Românească și Moldova* (secolele XV–XVIII), București, 1973, p. 16.

⁶ Stefan Metes, *Emigrări...*, p. 243.

⁷ Matei D. Vlad, *Mișcări demografice...*, p. 36.

⁸ Stefan Metes, *Emigrări...*, p. 122.

⁹ Vezi și Stefan Metes, *Moșile Domnilor și boierilor din Țările Române în Ardeal și Ungaria*, Biblioteca Semănătorul, nr. 83–84, 1925, Arad.

¹⁰ Vezi Stefan Metes, *Emigrări...*, p. 195.

¹¹ Matei D. Vlad, *Asemănări și deosebiri între „slobozile” și satele de colonizare din Tara Românească și Moldova*, „Studii. Revistă de istorie”, XXV, 1972, nr. 1, p. 141.

mărul purtătorilor lor, a decis de-a lungul secolelor asupra specificului localității respective.

Astfel, în Bucovina și în nord-vestul Moldovei, elementele transilvănenene de nord și, mai rar, în sud-vestul Moldovei, elementele specifice sudului Transilvaniei¹², reprezintă în unele localități specificul graiurilor respective pînă astăzi; în restul teritoriului, de cele mai multe ori, aceste elemente au fost asimilate de către graiurile moldovenești. Această tendință a acționat în funcție de desemnă sau de izolarea satelor nou populate, de numărul și puterea de influență a satelor existente în jur.

Populind de-a lungul veacurilor sate ale Moldovei și Bucovinei, transilvănenii au adus deci și particularitățile lor de grai. Apariția atlaselor lingvistice românești, cu o rețea uniformă de localități anchetate, oferă noi posibilități pentru investigarea structurii graiurilor dacoromâne¹³. Astfel, în urma anchetelor dialectale întreprinse în vederea elaborării *Atlasului Lingvistic Român*, Sever Pop constată că „graiul din Feleac, din cîteva sate din Cîmpia Transilvaniei (Tîrnava și Mureșul de Sus), ca și cele de lîngă Dej (Ciccu), amintește pe cel din Moldova. Județele Năsăud și Mureș au fost în permanent contact cu ținuturile moldovene. Cind ești pe Valea Bistriței Aurie, de pildă pe la Broșteni, sau chiar la Agapia ori în Humulești lui Creangă, sau chiar la Fălticeni, ai impresia că-ți vorbesc țărani din părțile Năsăudului, ale Bistritei sau ale Mureșului”¹⁴.

Dintre particularitățile lingvistice caracteristice graiurilor de peste munți și recunoscute în general ca fiind specifice vorbirii românilor transilvăneni¹⁵, vom discuta în cele ce urmăzează doar palatalizarea dentalelor (și africativizarea lor: *t*, *d* + *e*, *i>t'*, *d'*; *t*, *d* + *e*, *i>c*, *g*), tratamentul ca *t'*, *d'*, și africativizarea oclusivelor palatale (*k'*, *g'* > *t'*, *d'*; *k'*, *g'* > *c*, *g*). Acestea vor forma obiectul discuției privind raportul care poate fi stabilit între zonele pentru care aportul de elemente românești transilvănenene a fost mai intens¹⁶ și ariile formate de fonetismele amintite (vezi hărțile 2 și 3) pe teritoriul Moldovei și Bucovinei.

Palatalizarea dentalelor este răspîndită în nordul și în nord-estul teritoriului transilvănean, în Crișana și în Banat¹⁷.

În Moldova și Bucovina, palatalizarea dentalei surde *t* este reprezentată prin

¹² Avem în vedere existența *grupurilor dialectale dacoromâne de tip munțean și moldovean* (cf. Al. Philippide, *Originea românilor*, vol. II, Iași, 1927, p. 322, 331, 389, și Emanuel Vasiliu, *Fonologia istorică a dialectelor dacoromâne*, București, 1968, p. 152).

¹³ Pe teritoriul Moldovei și Bucovinei ALR I cuprinde 48 localități, iar ALR II doar 10. Avînd rețeaua de localități anchetate mult mai deasă, 210 puncte, între care săint incluse și cele din ALR I și II (cf. V. Arvinte, *Atlasul lingvistic al Moldovei și Bucovinei*, „Anuar de lingvistică și istorie literară”, XXI, 1970, Iași, p. 11), *Atlasul lingvistic al Moldovei și Bucovinei* va favoriza o cercetare mai profundă a graiurilor moldovenești actuale.

¹⁴ Sever Pop, *Limba română, romanitate, romanism*. Publicație postumă de Alexandra Sever Pop, Gembloux, 1969, p. 34.

¹⁵ Emil Petrovici, în *Simbioza româno-slavă în Transilvania*, „Transilvania”, 73, 1942, nr. 2–3, p. 149, arată că pronunția *t'*, *d'*, *n'* a consoanelor *t*, *d*, *n* + *e*, *i* reprezintă o particularitate a graiurilor ardelenesti.

¹⁶ Vezi *Lista localităților din Moldova și Bucovina populate cu români transilvăneni și harta I*, înfămcită pe baza datelor extrase din: Ion I. Nistor, *Bejenari ardeleni în Bucovina*, „Codrul Cosminului”, II–III, 1925–1926, Cernăuti, 1927, p. 445–553; Stefan Metes, *Emigrări...*; Daniel Werenka, *Topographie der Bukowina zur ihrer Erwerbung durch Oesterreich*, Cernăuti, 1895. Pentru identificarea localităților am folosit: *Județele României socialiste*, București, 1969, Ion Iordan, Petre Găștescu, D. I. Oancea, *Indicatorul localităților din România*, București, 1974 și G. I. Lahovari, C. I. Brătianu și Grigore G. Tocilescu, *Marele dicționar geografic al României*, vol. I–V, București, 1898–1902.

¹⁷ Vezi Victor Iancu, *Palatalizarea dentalelor în limba română*, editura Facla, 1975, și Al. Rosetti, *Sur la palatalisation des occlusives dentales dans les parlers roumains de Transilvanie*, „Bullettin Linguistique”, X, 1942, p. 122.

stadiile t/t' , t'/t , t' , $\hat{c}$. Din cele 48 de localități anchetate pentru ALR I se constată că dentala apare palatalizată, în una sau mai multe din formele amintite, în 28 de puncte în jumătatea de nord a Moldovei și Bucovina, exceptând localitățile *Păltiniș* (214), *Vatra Moldoviței* (375), *Zvoristea* (387), *Păltiniș* (402), *Todireni* (420), și — sporadic — în jumătatea de sud: *Grumezoaia* (508), *Lipovăț* (510), *Șerbești* (530), *Adam* (614), *Branistea* (704) (vezi harta 2).

O repartitie asemănătoare o are și palatalizarea dentalei sonore *d*, având stadiile d/d' , d'/d , d' , $\hat{g}$, fiind prezente numai în 22 de puncte. Față de perechea surdă, palatalizarea sonorei apare în plus în punctul 420 (d'/d), dar lipsește în zona centrală a nordului Moldovei și pe Valea Siretului pînă în apropiere de Pașcani, în localitățile *Izvoarele Sucevei* (364), *Ibănești* (394), *Nicșeni* (412), *Corni* (418), *Miron Costin* (536), *Lungeni* (554), iar în sud cuprinde aceleași puncte, mai puțin 704 (vezi harta 2).

Redarea oclusivelor palatale k'/g' prin t'/d' apare într-o zonă ce cuprinde nord-estul Banatului, Crișana și Transilvania, mai puțin partea de sud-est. În aceeași zonă sunt prezente și formele cu africată (k' , $g'>\hat{c}$, $\hat{g}$), formind două arii mai mici: „una la întîlnirea granitelor dintre Banat, Crișana și județul Hunedoara și cealaltă în nordul Ardealului, formată din județul Năsăud și cîteva localități învecinate”¹⁸.

Pe teritoriul Moldovei și Bucovinei, aria tratamentului ca t' , d' și a africatizării oclusivelor palatale (k' , $g'>\hat{c}$, $\hat{g}$) este cîeva mai restrînsă decît aria palatalizării dentalelor. Ea cuprinde Bucovina, dar nu în întregime, zonele învecinate de la sud și est și un singur punct (588) în sudul Moldovei (vezi harta 3). În cadrul ariei cu dentalele palatalizate, oclusivile palatale apar modificate și în localitățile *Păltiniș* (214), *Vatra Moldoviței* (375), *Păltiniș* (Botoșani) (402)¹⁹.

Sintetizînd faptele expuse mai sus, se constată că fonetismele transilvănenene discutate sunt bine reprezentate în jumătatea de nord a Moldovei și Bucovina, exceptând punctul 538, iar în sud sunt doar cinci puncte în care aceste fonetisme apar aproximativ constant pentru dentale și un punct (588) în care oclusiva palatală k' apare ca k'/t' (vezi harta 3).

Astfel, ariile formate de palatalizarea dentalelor, redarea prin t' , d' și africatizarea oclusivelor palatale cuprind zona de intens aport demografic, din Bucovina, dar depășesc mult limitele ei spre nord-est, est și sud, extinzîndu-se deci și în Cîmpia Moldovei, cu excepția localității Cozmești (538), care nu apare nici pe harta așezărilor în care s-au stabilit români veniți din Transilvania. Din consultarea răspunsurilor înregistrate de Ion Nuță, anchetator și redactor al *Atlasului lingvistic al Moldovei și Bucovinei*, la întrebarea 239 din *Chestionarul NALR*, în nordul Moldovei, între Siret și Valea Prutului pînă la nord de Iași, am constatat că palatalizarea dentalei sonore în cuvîntul *dinte* ($d+e>d'$) d' apare frecvent în întreaga zonă anchetată și îndeosebi în nord-est și sud-est, excepție făcînd și de această dată, localitatea Cozmești (punctul 538, ALR I).

Avînd în vedere zona cu cele mai multe localități populate cu români transilvăneni, a cărei limită este formată din localitățile *Neagra Șarului* (004), *Broșteni* (017) și *Oniceni* (085), urcînd spre nord prin *Tătărushi* (086), *Liteni* (079), *Pustoia* (068), pînă la *Hilișeu* (069), constatăm că prezența fonetismelor transilvănenene coboară în sud pînă la o limită formată de localitățile *Ceahlău*, *Gîrcina*, *Miron Costin*, *Mădirjac*, *Ciurchi* — Iași, cuprinzînd astfel jumătatea de nord a Moldovei (vezi harta 4). În această zonă următoarele localități, după ALR I, în care apar fonetismele discutate, sunt atestate în documente ca fiind populate cu români transilvăneneni: *Coșna* (002), ALR I, 213, *Straja* (011), ALR I, 388, *Pojorita* (014), ALR I, 370, *Broșteni* (017), ALR I, 544, *Tătărushi*, (086), ALR I, 542.

Prin apariția *Atlasului lingvistic al Moldovei și Bucovinei*, numărul acestor

¹⁸ Ion Pătruț, *Velarele, labialele și dentalele palatalizate*, DR. X₂, 1943, p. 299.

¹⁹ WLAD, h. 13, înregistrează (pentru k' în cuvîntul *cheie*) modificarea dentalei ($k'>t'$ și $\hat{c}$) în 23 localități ($t'=9$, $\hat{c}=14$) de pe teritoriul Moldovei și Bucovinei, avînd o răspîndire asemănătoare cu miurea și africatizarea dentalelor (cf. h. 12, t în cuvîntul *teiu*).

corespondențe se va mări²⁰. Vor fi identificate astfel noi sate moldovenenești și bucovinene în care s-au stabilit ardelenii și care mai păstrează încă specificul lor²¹.

Deși în jumătatea de sud a Moldovei satele atestate cu adaoș de români veniți din Transilvania formează o aria de intensitate medie între *Dărmașeni* (095), *Bîrsănești* (103), *Bîlcă* (114), *Răcoasa* (113) și *Ungureni* (112), fonetismele discutate nu apar, deoarece nu caracterizează și sud-estul Transilvaniei²², zonă din care au venit români ardeleni în această parte. Punctul 588, în care *k'>t'* în cuvântul *șchiop*²³ reprezintă localitatea *Gura Văii* (104) atestată în documente ca fiind populată cu români veniți din nordul Transilvaniei și „dezertori năsăudenii amintiți la 1764”²⁴.

Existența unor sate în care s-au așezat români transilvăneni, nemenționate în documente, și deseori mișcări ale populației pe teritoriul Moldovei și Bucovinei explică prezența fonetismelor ardenești și în afara zonelor de intens aport demografic (vezi harta 4). Cercetările de demografie istorică au dovedit că „spargerea” sau „puștiirea” satelor s-a produs deseori în zonele supuse unui regim economico-social mai sever, aducând după sine necesitatea repopulării lor. Aceasta s-a făcut fie prin aducerea de oameni din altă țară, fie de preferință prin țărani români din Transilvania, prin reintoarcerea celor fugiți sau prin aducerea unor locuitori nemulțumiți din alte localități tot moldovenenești²⁵.

Prezența fonetismelor discutate mai sus pe teritoriul Moldovei și Bucovinei își găsește, aşadar, explicația în populările intense cu români transilvăneni veniți din ținuturile Mureș, Alba, Bistrița-Năsăud²⁶, Turda, Cluj, Somaș²⁷, din județele de nord ale Transilvaniei: Bihor, Satu Mare, Maramureș²⁸. Confirmind rezultatele cercetărilor de demografie istorică, pe baza acestor sondaje lingvistice se poate observa corelația dintre existența fonetismelor transilvănenene și stabilirea unor populații românești din Transilvania în Moldova și Bucovina.

Lista localităților din Moldova și Bucovina populate cu români transilvăneni

001 Poiana Stampei, jud. Suceava ; 002 Coșna, com. Dorna Căndrenilor ; 003 Poiana Negrii, com. Dorna Căndrenilor ; 004 Neagra Șarului, com. Șaru Dornei ; 005 Șaru Dornei ; 006 Dorna Arini ; 007 Ciocănești, com. Iacobeni ; 008 Breaza ; 009 Fundu Moldovei ; 010 Satu Mare, com. Crucea ; 011 Straja ; 012 Moldovița ; 013 Sadova ; 014 Pojorita ; 015 orașul Cimpulung Moldovenesc ; 016 Cojoci, com. Crucea ; 017 Broșteni ; 018 Cotirgași, com. Broșteni ; 019 Gemenea, com. Stulpicani ; 020 Vama ; 021 Stulpicani ; 022 Ostra ; 023 Bucșoaia com. Frasin ; 024 Voronet, orașul Gura Humorului ; 025 Gura Humorului ; 026 Măhăstirea Humorului ; 027 orașul Solea ; 028 Horodnicul de Sus, com. Horodnic ; 029 Horodnicul de Jos, com. Horodnic ; 030 Vicovul de Jos ; 031 Vicovul de Sus ; 032 orașul Rădăuți ; 033 Bajneț, com. Mușenița ; 034 orașul Siret ; 035 Rogojești, com. Mihăileni, jud. Botoșani ; 036 Milișăuți, com. Bădeuți, jud. Suceava ; 037 Iaslovăț,

²⁰ În anchetele efectuate pentru înregistrarea de texte dialectale în unele localități din rețeaua *NALR. Moldova și Bucovina, Chilieni, Brusturi, Șcheia, Muntenii de Sus*, am întîlnit fonetismele în discuție.

²¹ La Șcheia, în județul Suceava un informator în vîrstă de 67 ani, Cristian Toader, spunea că în sat locuitorii săi „vinăt d'i pi la Maramurej/d'i pi la

Somaș... // noi sunăta Cristurénilor ni trazém túma d'in Ardial/tăt... //” (vezi și numele informatorului).

²² Vezi ALRM I, h. 13, 42, 22, 127 și a.

²³ Cf. ALRM I, h. 105.

²⁴ Ștefan Meteș, *Emigrări...*, p. 231.

²⁵ Matei D. Vlad, *Colonizarea...*, „în urma procesului de spargere și *pustiire* a satelor... stăpinii de pământuri *goale* au fost obligați să stăruie pentru reintoarcerea bejenarilor «răschirați» în țară și peste hotare”, p. 73.

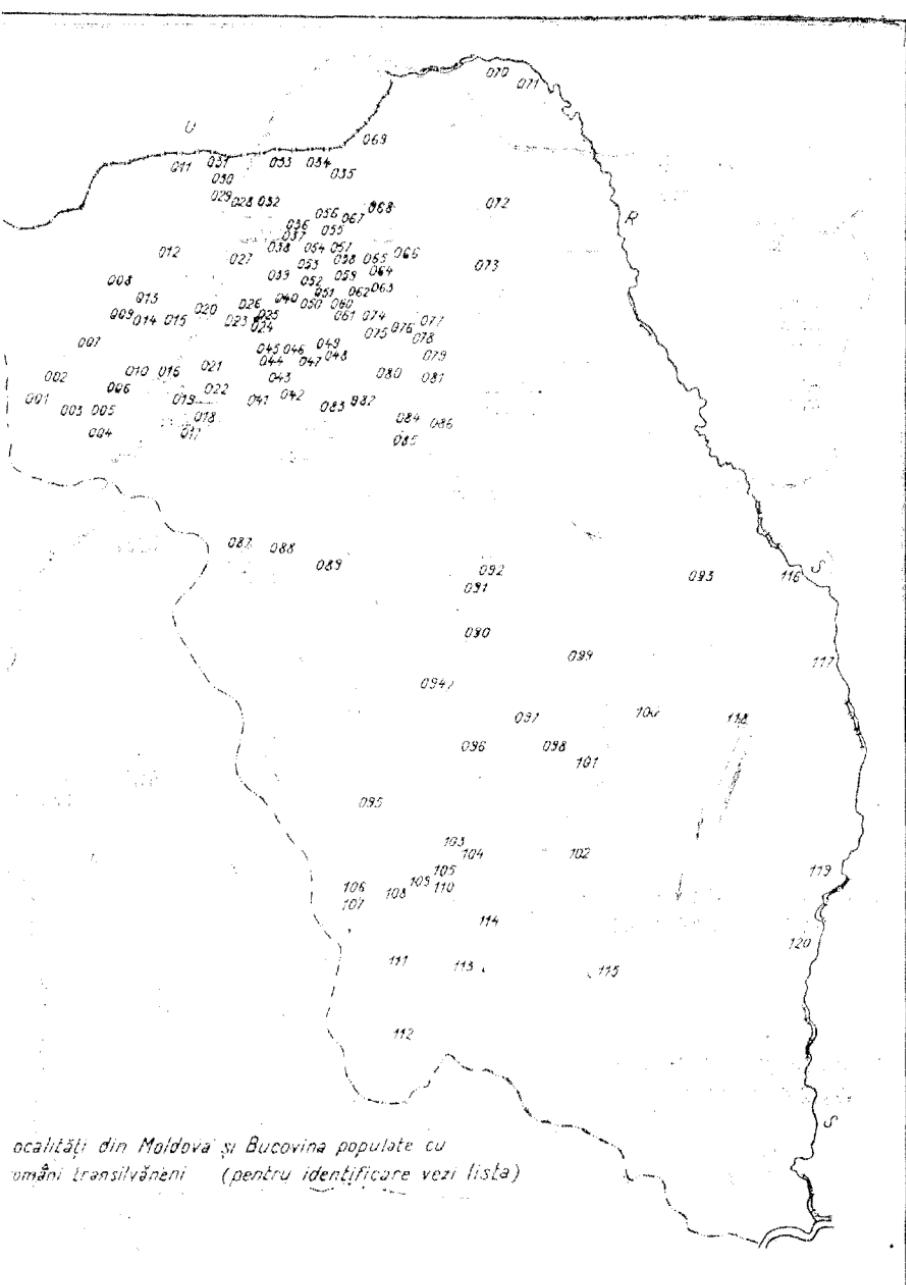
²⁶ Vezi Ștefan Meteș, *Emigrări...*, p. 136.

²⁷ Ibidem, p. 137.

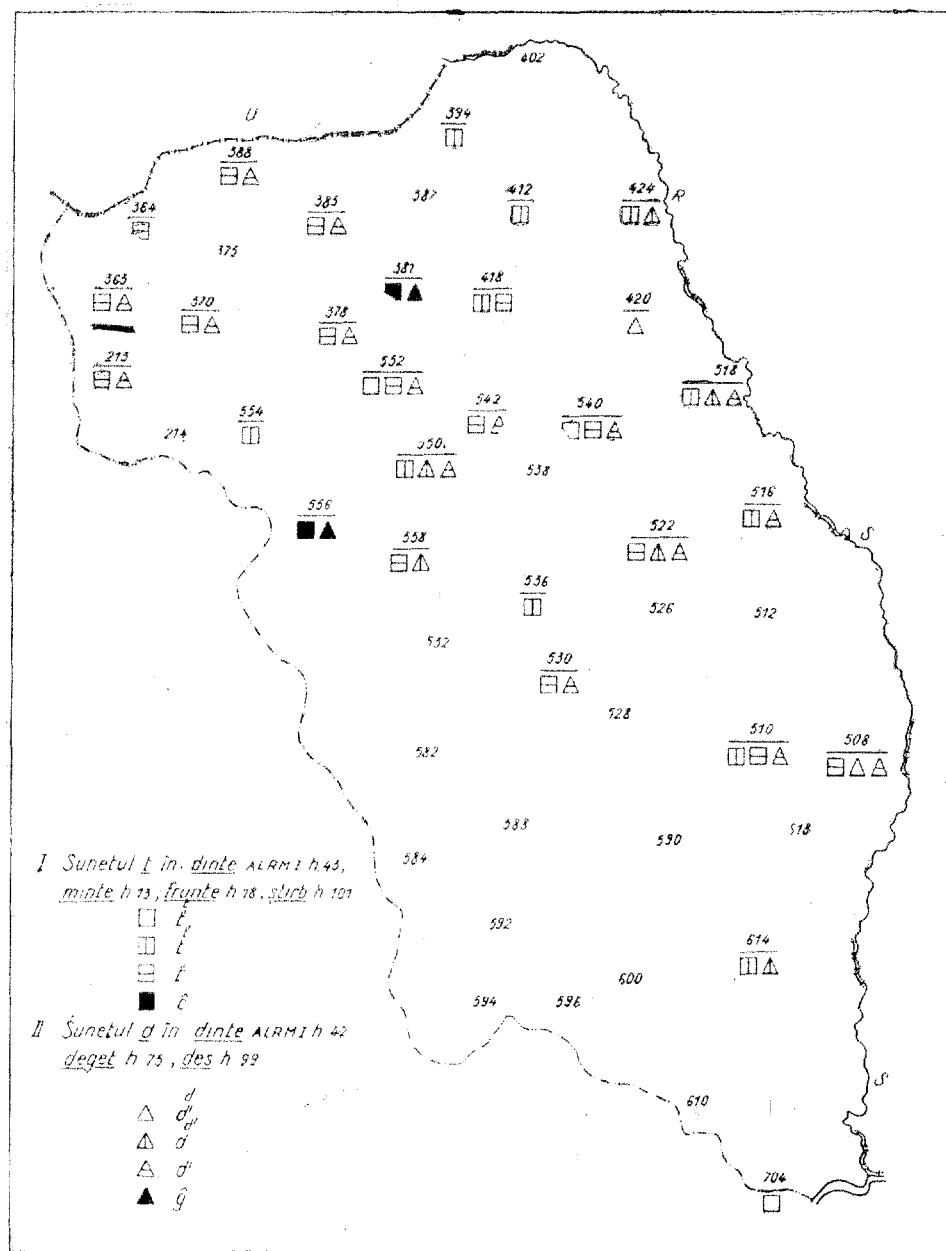
²⁸ Ibidem, p. 163.

com. Bădeuți ; 038 Arbore ; 039 Botoșana ; 040 Pirtești de Jos ; 041 Valea Moldovei (în documente Valea Seacă), com. Valea Moldovei ; 042 Băișesti, com. Cornu Luncii ; 043 Brăiești, com. Cornu Luncii ; 044 Berchișesti, com. Drăgoiești ; 045 Capu Codrului, com. Păltinoasa ; 046 Corlata, com. Drăgoiești ; 047 Măzănaiești, com. Drăgoiești ; 048 Lucăcești, com. Drăgoiești ; 049 Drăgoiești ; 050 Ilișești, com. Ciprian Porumbescu ; 051 Brașca, com. Ciprian Porumbescu ; 052 Bălăceană, com. Ciprian Porumbescu ; 053 Soloneț, com. Todirești ; 054 Todirești (în documente Teodorești) ; 055 Iacobesti, com. Grănicesti ; 056 Grănicesti ; 057 Măriței, com. Dărmănești ; 058 Pătrăuti ; 059 Mihoveni, com. Scheia ; 060 Stroiești ; 061 Zaharești, com. Stroiesti ; 062 Iteani, orașul Suceava ; 063 Suceava ; 064 Burdujeni, orașul Suceava ; 065 Mitocu Dragomirnei ; 066 Adâncata ; 067 Călinești (în documente Călinești-Cuparencu, „veche denumire a satului Arinii, înglobat la satul Călinești”)²⁹, com. Calafindești ; 068 Pustoia, com. Virfu Cîmpului, jud. Rotoșani ; 069 Hilișeu (în documente Hilipan), com. Hilișeu Horia ; 070 Slobozia (în documente Crăiniceni), com. Păltiniș ; 071 Mioreni (în documente Hudești, fost sat al comunei Mioreni), com. Rădăuți-Prut ; 072 Ungureni ; 073 Rosiori, com. Răchiți ; 074 Bosanci, jud. Suceava ; 075 Securiceni, com. Udești ; 076 Reuseni, com. Udești ; 077 Udești ; 078 Chilișeni, com. Udești ; 079 Liteni ; 080 Preuntești ; 081 Dolhești Mari, com. Dolhești ; 082 Bogdănești ; 083 Rîșca ; 084 Uidești, com. Forăști ; 085 Oniceni (în documente Unișeni), com. Forăști ; 086 Tătarușu, jud. Iași ; 087 Ceahlău (în documente Schitu Ceahlău), jud. Neamț ; 088 Hangu ; 089 Cucudiu, com. Gîrcina ; 090 Moldoveni (în documente Porcești) ; 091 Dulcești ; 092 Roșiori, com. Dulcești ; 093 Birnova, jud. Iași ; 094 Blăgești, jud. Bacău ; 095 Dărmănești ; 096 Luizi-Călugăra ; 097 Letea Veche ; 098 Ungureni (în documente Leca-Ungureni), com. Letea Veche ; 099 Racova, com. Gîrceni, jud. Vaslui ; 100 Hirșova, com. Delești ; 101 Tarnița, com. Oncești, jud. Bacău ; 102 Arini (în documente Unguri) ; 103 Birsănești ; 104 Gura Văii ; 105 Tîrgu Trotuș ; 106 Hirja, com. Oituz ; 107 Poiana Sărătă, com. Oituz ; 108 Grozești, com. Oituz ; 109 Bogdănești ; 110 Cașin ; 111 Soveja, jud. Vrancea ; 112 Ungureni (în documente Ungureni-Herăstrău), com. Nistorești ; 113 Răcoasa ; 114 Bilca, com. Cotofănești, jud. Bacău ; 115 Gohor, jud. Galați ; 116 Sălăgeni, com. Grozești, jud. Iași ; 117 Ghermănești, com. Drînceni, jud. Vaslui ; 118 Benești, com. Tanacu ; 119 Rinzești (în documente Mocani), com. Fâlcu ; 120 Bîrsana (sat desființat, înglobat la satul Cîrja), com. Murgeni.

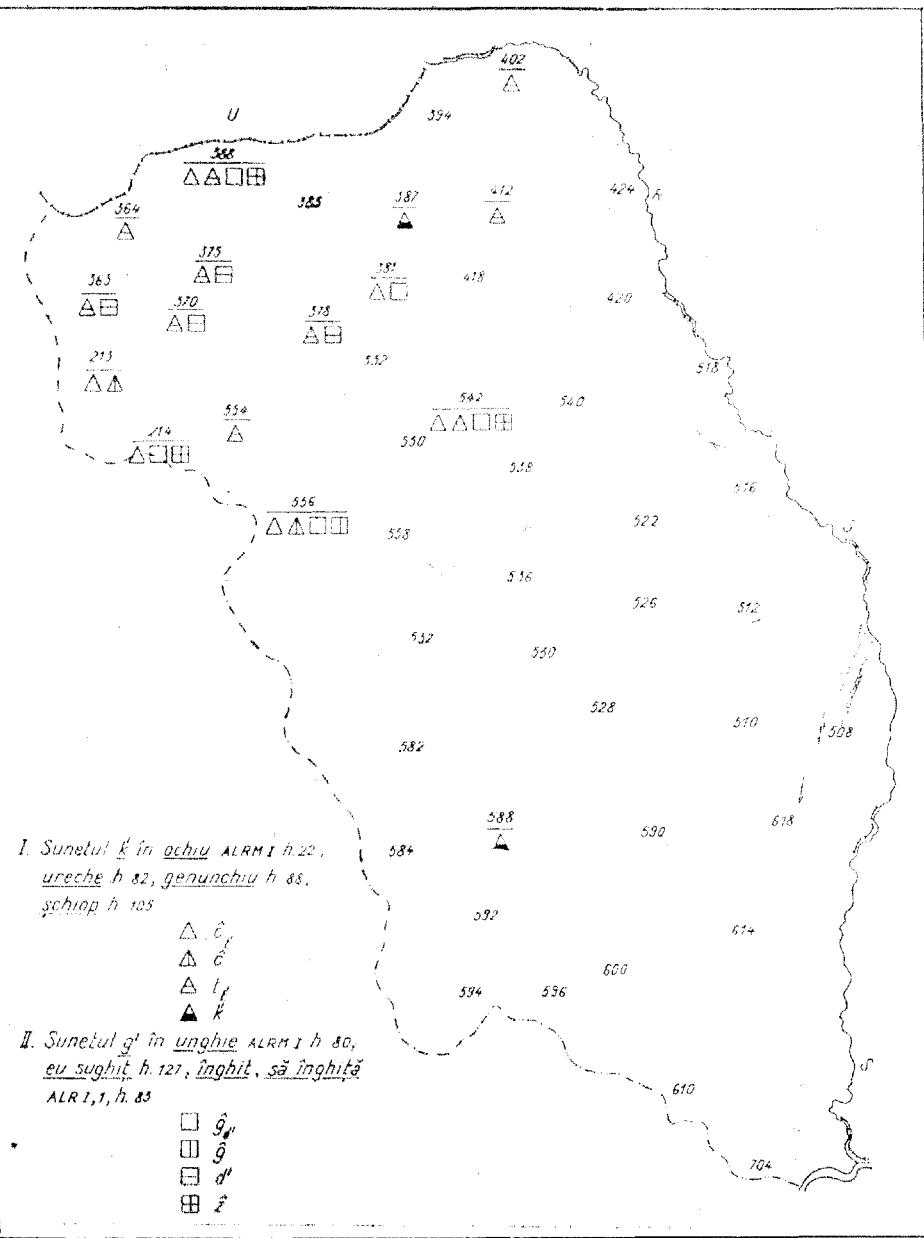
²⁹ Ion Iordan, Petre Găștescu, D. I. Oancea, *Indicatorul lăcășătilor din România*, București, 1974.

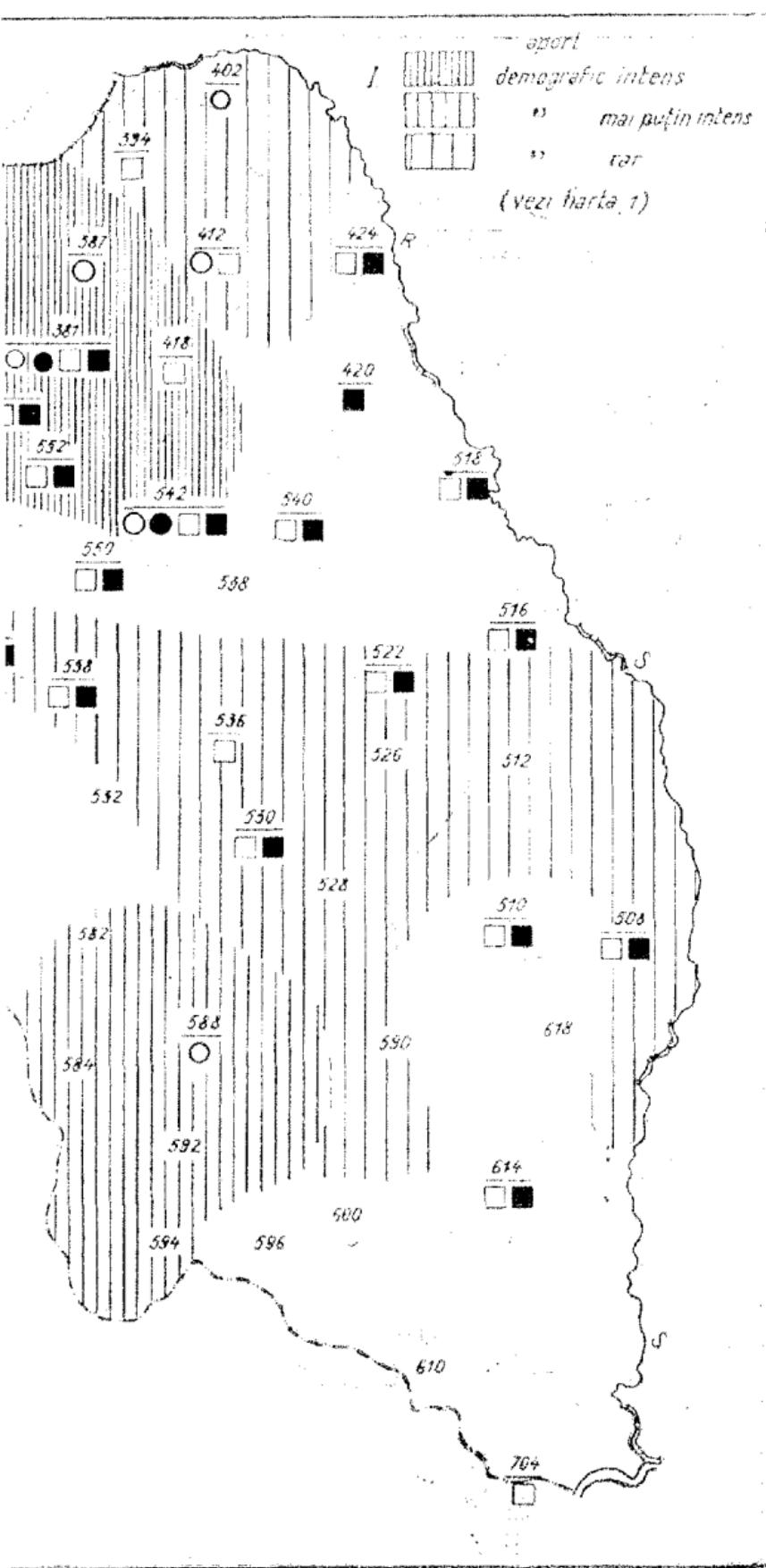
Harta 1

Harta 2

Harta 3

Harta 4